

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 2. apríla 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Migrujúci pracovníci – Sociálne zabezpečenie – Nariadenie (EHS) č. 1408/71 – Uplatniteľné právne predpisy – Článok 14 ods. 1 písm. a) – Vyslanie pracovníkov – Článok 14 ods. 2 písm. a) bod i) – Osoba, ktorá obvykle pracuje ako zamestnanec na území dvoch alebo viacerých členských štátov pre pobočku alebo stále zastúpenie podniku na území iného členského štátu, než je štát sídla podniku – Nariadenie (EHS) č. 574/72 – Článok 11 ods. 1 písm. a) – Článok 12a ods. 1a – Potvrdenie E 101 – Záväznosť – Potvrdenie získané alebo použité podvodom – Právomoc súdu hostiteľského členského štátu konštatovať podvod a nezohľadniť potvrdenie – Článok 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 – Spolupráca medzi príslušnými inštitúciami – Právna sila rozhodnutej veci, ktorú má rozhodnutie vydané v trestnom konaní vo vzťahu k civilnému konaniu – Prednosť práva Únie“

V spojených veciach C-370/17 a C-37/18,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutím Tribunal de grande instance de Bobigny (Prvostupňový súd Bobigny, Francúzsko) z 30. marca 2017 (C-370/17) a rozhodnutím Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko) z 10. januára 2018 (C-37/18), a doručené Súdnemu dvoru 19. júna 2017 a 19. januára 2018, ktoré súvisia s konaniami:

Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC)

proti

Vueling Airlines SA (C-370/17)

a

Vueling Airlines SA

proti

Jeanovi-Lucovi Poignantovi (C-37/18),

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan (spravodajca), M. Safjan, S. Rodin a I. Jarukaitis, sudcovia M. Ilešič, C. Toader, D. Šváby a F. Biltgen,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: V. Giacobbo-Peyronnel, referentka,

* Jazyk konania: francúzština.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 29. januára 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC), v zastúpení: A. Lyon-Caen a S. Guedes, avocats,
- Vueling Airlines SA, v zastúpení: D. Calciu, B. Le Bret, F. de Rostolan a E. Logeais, avocats,
- J.-L. Poignant, v zastúpení: A. Lyon-Caen a S. Guedes, avocats,
- francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas, A. Alidière, A. Daly a A.-L. Desjonquères, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a J. Pavliš, splnomocnení zástupcovia,
- Írsko, v zastúpení: M. Browne, G. Hodge, K. Skelly, N. Donnelly a A. Joyce, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: M. Van Hoof a D. Martin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. júla 2019,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 14 ods. 1 písm. a) a článku 14 ods. 2 písm. a) bodu i) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 z 31. marca 2004 (Ú. v. EÚ L 100, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 10) (ďalej len „nariadenie č. 1408/71“), ako aj článku 11 ods. 1 a článku 12a ods. 1a nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia č. 1408/71, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením č. 118/97 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 z 13. apríla 2005 (Ú. v. EÚ L 117, 2005, s. 1) (ďalej len „nariadenie č. 574/72“).
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci dvoch sporov, ktorých účastníkmi konania sú na jednej strane spoločnosť Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (Dôchodková poisťovňa palubného personálu civilnej leteckej dopravy, ďalej len „CRPNPAC“) a spoločnosť Vueling Airlines SA (ďalej len „Vueling“), a na strane druhej spoločnosť Vueling a pán Jean-Luc Poignant, a ich predmetom sú potvrdenia E 101, ktoré vystavila príslušná španielska inštitúcia v súvislosti s palubným personálom spoločnosti Vueling, ktorý vykonával činnosť na letisku Roissy – Charles de Gaulle (Francúzsko).

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 1408/71

3 Hlava II nariadenia č. 1408/71, nazvaná „Určenie príslušnosti právnych predpisov“, obsahovala články 13 až 17a.

4 Článok 13 tohto nariadenia nazvaný „Všeobecné pravidlá“, stanovoval:

„1. Pokiaľ v článkoch 14c a 14f nie je ustanovené inak, osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s ustanoveniami tejto hlavy.

2. Pokiaľ články 14 až 17 neustanovujú inak:

a) na osobu zamestnanú na území jedného členského štátu sa vzťahujú právne predpisy tohto štátu dokonca aj vtedy, ak má bydlisko na území iného členského štátu alebo ak sa sídlo alebo miesto podnikania podniku alebo fyzickej osoby, ktorá ho zamestnáva, nachádza na území iného členského štátu;

...“

5 Článok 14 uvedeného nariadenia, nazvaný „Osobitné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na osoby vykonávajúce závislú činnosť, okrem námorníkov“, stanovoval:

„Článok 13 ods. 2 písm. a) sa použije s nasledujúcimi výnimkami a výhradami:

1. a) Osoba, ktorá je zamestnaná na území členského štátu podnikom, pre ktorý zvyčajne pracuje, a ktorá je vyslaná týmto podnikom na územie iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu pre tento podnik, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že predpokladané trvanie tejto práce neprekročí 12 mesiacov a že nie je vyslaná s cieľom, aby nahradila inú osobu, ktorá ukončila dobu svojho vyslania;

...

2. Osoba, ktorá je obvykle zamestnaná na území dvoch alebo viacerých členských štátov, podlieha právnym predpisom, ktoré sú takto určené:

a) Osoba, ktorá patrí k cestujúcemu alebo lietajúcemu [palubnému – *neoficiálny preklad*] personálu podniku, ktorý si prenajíma alebo na svoj vlastný účet prevádzkuje medzinárodnú prepravu cestujúcich alebo tovaru po železnici, ceste, letecky alebo po vnútrozemských vodných cestách a má svoje sídlo alebo miesto podnikania na území členského štátu, podlieha právnym predpisom tohto druhého štátu s nasledujúcimi obmedzeniami:

i) ak má podnik pobočku alebo stále zastúpenie na území členského štátu, iného ako je štát, v ktorom má svoje sídlo alebo miesto podnikania, osoba zamestnaná takou pobočkou alebo stálym zastúpením podlieha právnym predpisom členského štátu, na území ktorého sa takáto pobočka alebo stále zastúpenie nachádza;

...“

- 6 V hlave IV nariadenia č. 1408/71, nazvanej „Správna komisia pre sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov“, článok 80, nazvaný „Zloženie a pracovné metódy“, v odseku 1 stanovoval:

„Pri Komisii Európskych spoločenstiev pôsobí správna komisia pre sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov (ďalej ‚správna komisia‘) zložená zo zástupcov vlády každého členského štátu, ktorej pomáhajú, ak je to potrebné, odborní poradcovia. Zástupca Komisie sa zúčastňuje na zasadnutiach správnej komisie vo funkcii poradcu.“

- 7 V hlave VI uvedeného nariadenia, nazvanej „Rôzne ustanovenia“, článok 84a, nazvaný „Vzťahy medzi inštitúciami a osobami, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie“, v odseku 3 stanovoval:

„V prípade ťažkostí pri interpretácii alebo aplikácii tohto nariadenia, čo by mohlo ohroziť práva osoby, na ktorú sa vzťahuje, inštitúcia príslušného štátu alebo štátu miesta bydliska príslušnej osoby kontaktuje inštitúciu (inštitúcie) príslušného členského štátu (príslušných členských štátov). Ak sa nebude môcť nájsť riešenie v primeranom čase, zainteresované orgány môžu požiadať správnu komisiu o intervenciu.“

Nariadenie (ES) č. 883/2004

- 8 Nariadenie č. 1408/71 bolo s účinnosťou od 1. mája 2010 zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72), zmeneným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 465/2012 z 22. mája 2012 (Ú. v. EÚ L 149, 2012, s. 4) (ďalej len „nariadenie č. 883/2004“). Hlava II tohto nariadenia, nazvaná „Určenie príslušnosti právnych predpisov“, ktorá obsahuje články 11 až 16, nahrádza ustanovenia hlavy II nariadenia č. 1408/71, zatiaľ čo článok 71 a článok 76 ods. 6 nariadenia č. 883/2004 v podstate zodpovedajú článku 80 a článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71.

Nariadenie č. 574/72

- 9 Článok 11 nariadenia č. 574/72, nazvaný „Formality v prípade vyslania zamestnanca na iné miesto podľa článku 14 ods. 1 a 14b [ods. 1] nariadenia a v prípade dohôd uzatvorených v súlade s článkom 17 nariadenia“, v odseku 1 stanovoval:

„Inštitúcie určené príslušným orgánom členského štátu, ktorého právne predpisy zostávajú uplatniteľné, vydajú osvedčenie, že zamestnanec naďalej podlieha týmto právnym predpisom do určitého dátumu:

- a) na žiadosť samostatne zárobkovo činnnej osoby v prípadoch uvedených v článku 14a ods. 1 a 14b ods. 2 nariadenia;

...“

- 10 Článok 12a nariadenia č. 574/72, nazvaný „Pravidlá platné vo vzťahu k osobám uvedeným v článku 14 ods. 2 a 3, článku 14a ods. 2 až 4 a článku 14c nariadenia, ktoré obvykle vykonávajú zamestnanie alebo samostatnú zárobkovú činnosť na území dvoch alebo viacerých členských štátov“, v odseku 1a stanovoval:

„Ak v súlade s článkom 14 ods. 2 písm. a) nariadenia osoba, ktorá patrí k cestujúcemu alebo lietajúcemu [palubnému – *neoficiálny preklad*] personálu podniku medzinárodnej prepravy, podlieha právnym predpisom členského štátu, na území ktorého má svoje sídlo alebo miesto podnikania tento podnik alebo organizačná zložka alebo stála prevádzkareň [pobočka alebo stále

zastúpenie – *neoficiálny preklad*], ktoré ho zamestnávajú, alebo v ktorom má bydlisko a je prevažne zamestnaná, inštitúcia určená príslušným orgánom tohto členského štátu vydá dotknutej osobe osvedčenie [potvrdenie – *neoficiálny preklad*], v ktorom uvedie, že podlieha jeho právnym predpisom.“

Nariadenie (ES) č. 987/2009

11 Nariadenie č. 574/72 bolo s účinnosťou od 1. mája 2010 zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia č. 883/2004 (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 1).

12 Článok 5 nariadenia č. 987/2009 stanovuje:

„1. Dokumenty vydané inštitúciou členského štátu, ktoré osvedčujú situáciu osoby na účely uplatnenia základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia, ako aj podporné doklady, na základe ktorých boli dokumenty vydané, uznávajú inštitúcie iných členských štátov, pokiaľ ich členský štát, v ktorom boli vydané, nezrušil ani nevyhlásil za neplatné.

2. V prípade pochybností o platnosti dokumentu alebo pravdivosti skutočností, z ktorých vychádzajú tvrdenia, ktoré sú v ňom uvedené, inštitúcia členského štátu, ktorej sa dokument predložil, požiadala inštitúciu, ktorá dokument vydala, o poskytnutie potrebných objasnení a v prípade potreby o zrušenie tohto dokumentu. Vydávajúca inštitúcia prehodnotí dôvody na vydanie dokumentu a prípadne ho zruší.

3. V prípade pochybností týkajúcich sa informácií poskytnutých dotknutou osobou, platnosti dokumentu alebo podporných dokladov, alebo pravdivosti skutočností, z ktorých vychádzajú tvrdenia, ktoré sú v nich uvedené, inštitúcia miesta pobytu alebo bydliska vykoná v zmysle odseku 2 na žiadosť príslušnej inštitúcie v rámci svojich možností potrebné overenie týchto informácií alebo tohto dokumentu.

4. Ak dotknuté inštitúcie nedospejú k dohode, môžu príslušné úrady predložiť záležitosť správnej komisii, a to najskôr jeden mesiac od dátumu, keď inštitúcia, ktorá dostala dokument, predložila svoju žiadosť. Správna komisia sa pokúsi o zosúladenie stanovísk do šiestich mesiacov od dátumu, keď jej bola záležitosť predložená.“

Francúzske právo

Code du travail (Zákonník práce)

13 Článok L. 1262-3 Zákonníka práce v znení platnom v čase skutkových okolností sporu vo veci samej stanovoval:

„Zamestnávateľ sa nemôže dovolávať ustanovení uplatniteľných na vyslanie zamestnancov, ak je jeho činnosť plne orientovaná na vnútroštátne územie alebo ak sa uskutočňuje v priestoroch alebo pomocou zariadení nachádzajúcich sa na vnútroštátnom území, z ktorých je vykonávaná obvykle, stabilne a sústavne. Nemôže sa predovšetkým dovolávať týchto ustanovení, ak jeho činnosť zahŕňa vyhľadávanie a získavanie zákazníkov alebo nábor zamestnancov na tomto území.

V týchto situáciách sa na zamestnávateľa vzťahujú ustanovenia Zákonníka práce uplatniteľné na podniky usadené na území Francúzska.“

14 Článok L. 8221-3 tohto zákonníka stanovoval:

„Za nedeklarovanú prácu sa považuje zastierané odplatné uskutočňovanie výroby, spracovania, opravy alebo poskytovania služieb alebo uskutočňovanie obchodov každým, kto sa úmyselne vyhýba svojim povinnostiam a:

...

2° alebo neurobí vyhlásenia, ktoré je potrebné uskutočniť voči orgánom sociálneho zabezpečenia alebo daňovej správe podľa platných právnych predpisov.“

Code de l'aviation civile (Zákonník o civilnom letectve)

15 Článok R. 330-2-1 zákonníka civilného letectva stanovoval:

„Článok [L. 1262-3] Zákonníka práce sa uplatní na podniky leteckej dopravy z dôvodu ich prevádzkových základní nachádzajúcich sa na území Francúzska.

Prevádzkovou základňou je súbor priestorov alebo zariadení, z ktorých podnik vykonáva stabilne, obvykle a sústavne činnosť leteckej prepravy pomocou zamestnancov, ktorí tam majú skutočné centrum svojej zárobkovej činnosti. V zmysle predchádzajúcich ustanovení je centrom zárobkovej činnosti zamestnanca miesto, kde obvykle pracuje, alebo miesto, kde začína svoju činnosť a kam sa vráti po splnení svojej úlohy.“

Spory vo veci samej a prejudiciálne otázky

Vec C-370/17

- 16 Vueling je letecká spoločnosť, ktorej sídlo sa nachádza v Barcelone (Španielsko), a je zapísaná v obchodnom registri v Bobigny (Francúzsko) z dôvodu vytvorenia organizačnej zložky pre leteckú dopravu a vlastnú pozemnú obsluhu, ktorá bola zriadená na termináli I letiska Roissy – Charles de Gaulle. Dňa 21. mája 2007 začala prevádzkovať pravidelné lety z tohto letiska do viacerých destinácií v Španielsku.
- 17 Dňa 28. mája 2008 inšpekcia práce pre oblasť dopravy na letisku Roissy III (Francúzsko) (ďalej len „inšpekcia práce“) na základe kontrol, ktoré sa uskutočnili od januára uvedeného roka, vypracovala zápisnicu vo veci nedeklarovanej práce voči spoločnosti Vueling.
- 18 V zápisnici uviedla, že Vueling má na letisku Roissy – Charles de Gaulle prevádzkové priestory a priestory obchodného vedenia, odpočinkové miestnosti a miestnosti pre letovú prípravu pre palubný personál, ako aj kanceláriu pre dohľad nad predajňou leteniek a registráciou cestujúcich, a že tam zamestnáva jednak 50 osôb ako komerčný palubný personál a 25 osôb ako technický palubný personál, ktorých pracovné zmluvy sa riadia španielskym právom, a jednak pozemný personál vrátane obchodného riaditeľa, ktorých pracovné zmluvy sa riadia francúzskym právom.
- 19 Inšpekcia práce poukázala na to, že na francúzskych úradoch sociálneho zabezpečenia bol prihlásený len pozemný personál a členovia palubného personálu boli držiteľmi potvrdení E 101, ktoré vydala Tesorería general de la seguridad social de Cornellà de Llobregat (Všeobecná pokladnica sociálneho zabezpečenia mesta Cornellà de Llobregat, Španielsko) (ďalej len „španielska inštitúcia, ktorá vydala potvrdenia“) a ktoré osvedčovali ich dočasné vyslanie do Francúzska na základe článku 14 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71. Inšpekcia práce zistila, že 48 zamestnancov bolo prijatých do zamestnania menej ako 30 dní pred svojím skutočným vyslaním do Francúzska, niektorí deň pred

týmto vyslaním alebo v deň vyslania, a z toho vyvodila, že títo boli zamestnaní s cieľom ich vyslania. Ďalej poukázala na to, že v prípade 21 z týchto zamestnancov výplatná páska uvádzala adresu vo Francúzsku, a zdôraznila, že veľký počet vyhlásení o vyslaní obsahoval nepravdivé údaje o pobyte skrývajúce skutočnosť, že väčšina vyslaných pracovníkov nemala bydlisko v Španielsku, pričom niektorí nikdy nežili v Španielsku.

- 20 Inšpekcia práce ďalej poukázala na to, že Vueling mala na letisku Roissy – Charles de Gaulle prevádzkovú základňu v zmysle článku R. 330-2-1 Zákonníka civilného letectva, pričom palubný personál tejto spoločnosti začínal a končil svoju činnosť na tomto letisku. Vyvodila z toho záver, že na základe článku L. 1262-3 Zákonníka práce sa Vueling nemohla dovolávať ustanovení uplatniteľných na vyslanie pracovníkov.
- 21 Inšpekcia práce z toho ďalej vyvodila, že na pracovníkov, ktorí boli predmetom sporu vo veci samej, sa vzťahuje francúzsky Zákonník práce a nemôžu mať postavenie a vyslaných pracovníkov. Okrem toho sa domnievala, že ide o podvod týkajúci sa vyslania a že vznikla škoda najmä pracovníkom, ktorí nenadobudli práva z francúzskeho systému sociálneho zabezpečenia, ale aj celej spoločnosti, keďže zamestnávateľ neodvádzal dlžné čiastky do tohto systému. Pokiaľ ide o skutočnosť, že títo pracovníci boli držiteľmi potvrdenia E 101, inšpekcia práce sa domnievala, že tento dokument síce zakladá domnienku poistenia, nepreukazuje však, že ide o platné vyslanie.
- 22 CRPNPAC na základe tejto zápisnice 11. augusta 2008 podala na Tribunal de grande instance de Bobigny (Prvostupňový súd Bobigny, Francúzsko) žalobu o náhradu škody, ktorá jej vznikla z dôvodu, že palubný personál zamestnaný spoločnosťou Vueling na letisku Roissy – Charles de Gaulle nebol poistený v systéme doplnkového dôchodkového poistenia, ktorý spravuje.
- 23 Proti spoločnosti Vueling bolo okrem toho na Tribunal correctionnel de Bobigny (Prvostupňový trestný súd Bobigny, Francúzsko) vedené trestné stíhanie pre trestný čin nedeklarovanej práce formou zastieranej činnosti upravený v článku L. 8221-3 Zákonníka práce za to, že na letisku Roissy – Charles de Gaulle od 21. mája 2007 do 16. mája 2008 úmyselne vykonávala činnosť osobného leteckého dopravcu a neurobila vyhlásenia, ktoré je potrebné uskutočniť voči orgánom sociálneho zabezpečenia alebo daňovej správe, najmä tým, že zastierala činnosť vykonávanú vo Francúzsku a protiprávne ju deklarovala ako vyslanie pracovníkov, ktorí však boli zamestnaní na jediný účel, a to pracovať na území Francúzska na prevádzkových základniach, ktoré sa nachádzali v tejto krajine.
- 24 Tribunal de grande instance de Bobigny (Prvostupňový súd Bobigny) sa vzhľadom na existenciu tohto trestného konania rozhodol prerušiť občianske súdne konanie o žalobe, ktorú podala CRPNPAC na Vueling, kým nebude v tomto smere vydané právoplatné rozhodnutie.
- 25 Tribunal correctionnel de Bobigny (Prvostupňový trestný súd Bobigny) rozsudkom z 1. júla 2010 oslobodil Vueling.
- 26 Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko) rozsudkom z 31. januára 2012 zrušil tento rozsudok, uznal Vueling za vinnú z vykonávania nedeklarovanej práce a uložil jej pokutu vo výške 100 000 eur.
- 27 Tento súd na podporu odsudzujúceho rozsudku najprv poukázal na to, že technický a komerčný palubný personál spoločnosti Vueling bol prijatý do zamestnania v Španielsku a že dotknutým pracovníkom vystavila potvrdenia E 101 príslušná španielska inštitúcia na základe článku 14 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71, napriek tomu však konštatoval, že táto spoločnosť vykonávala svoju činnosť na letisku Roissy – Charles de Gaulle v rámci pobočky alebo prinajmenšom prevádzkovej základne v zmysle článku R. 330-2-1 Zákonníka civilného letectva. Zdôraznil, že dotknutý subjekt bol z funkčného hľadiska samostatný, v dôsledku čoho Vueling nemohla preukázať organickú väzbu s dotknutým palubným personálom.

- 28 Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) ďalej rozhodol, že Vueling úmyselne porušila uplatniteľné predpisy, a to najmä tým, že bez toho, aby bola schopná poskytnúť náležité vysvetlenie, ktoré by mohlo vyvrátiť podozrenie z podvodu, poskytla 41 dotknutým pracovníkom adresu bydliska na adrese svojho sídla, takže táto spoločnosť sa nemôže odvolávať na nevyhnutné nesprávne právne posúdenie vyplývajúce z toho, že bola presvedčená o oprávnenosti svojho konania. Tento súd okrem toho konštatoval, že hoci potvrdenia E 101 zakladali domnienku poistenia v španielskom systéme sociálneho zabezpečenia, ktorou boli viazané francúzske inštitúcie príslušné v oblasti sociálneho zabezpečenia, nemohli zakázať francúzskemu trestnému súdu, aby konštatoval úmyselné porušenie zákonných predpisov, ktoré určujú podmienky platnosti vyslania pracovníkov do Francúzska.
- 29 Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Seine-et-Marne (Únia na vymáhanie príspevkov na sociálne zabezpečenie a rodinných dávok Seine-et-Marne, Francúzsko) (ďalej len „URSSAF“) 4. apríla 2012 oznámila tieto skutočnosti španielskej inštitúcii, ktorá vydala dotknuté potvrdenia E 101, a požiadala túto inštitúciu o ich vyhlásenie za neplatné.
- 30 Rozsudkom z 11. marca 2014 trestný senát Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko) zamietol kasačný opravný prostriedok, ktorý podala Vueling proti rozsudku Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) z 31. januára 2012. Cour de cassation (Kasačný súd) poukázal na to, že činnosť, ktorú vykonávala Vueling na letisku Roissy – Charles de Gaulle, sa uskutočňovala obvykle, stabilne a sústavne v priestoroch alebo pomocou zariadení nachádzajúcich sa vo Francúzsku, a teda Vueling mala na území Francúzska pobočku alebo prinajmenšom prevádzkovú základňu. Vyvodil z toho záver, že Vueling sa nemohla dovoliť potvrdiť E 101 s cieľom preukázať súlad predmetných vyslaní so zákonom a zakázať vnútroštátnemu súdu konštatovať úmyselné porušenie francúzskych právnych predpisov.
- 31 Rozhodnutím zo 17. apríla 2014 španielska inštitúcia, ktorá vydala potvrdenia, na základe žiadosti URSSAF zo 4. apríla 2012 vyhlásila uvedené potvrdenia E 101 za neplatné.
- 32 Dňa 29. mája 2014 podala Vueling proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nadriadenému orgánu.
- 33 Nadriadený orgán rozhodnutím z 1. augusta 2014 najprv zamietol toto odvolanie, rozhodnutím z 5. decembra 2014 však zmenil svoje pôvodné rozhodnutie, pričom konštatoval, že je potrebné zrušiť účinky vyhlásenia potvrdení E 101 za neplatné. V tomto smere vychádzal z toho, že vzhľadom na dobu, ktorá uplynula od skutkových okolností, a nemožnosť vrátiť už odvedené príspevky z dôvodu premlčania, nie je vhodné vyhlásiť poistenie dotknutých pracovníkov v španielskom systéme sociálneho zabezpečenia za nesprávne. Ďalej zdôraznil, že dotknutí pracovníci mohli poberať dávky sociálneho zabezpečenia na základe týchto príspevkov a že v prípade vyhlásenia ich poistenia za neplatné by sa mohli ocitnúť bez sociálnej ochrany. Nakoniec podľa tohto orgánu vyhlásenie predmetných potvrdení E 101 za neplatné nebolo opodstatnené z dôvodu, že ich vydanie bolo len dôsledkom poistenia dotknutých pracovníkov v španielskom systéme sociálneho zabezpečenia.
- 34 Po vydaní rozsudku Cour de cassation (Kasačný súd) z 11. marca 2014 pokračovalo občianske súdne konanie o žalobe, ktorú podala CRPNPAC na Tribunal de grande instance de Bobigny (Prvostupňový súd Bobigny).
- 35 Na základe toho sa uvedený súd pýta, či treba uznať záväznosť potvrdení E 101, keď trestné súdy členského štátu, ktorý hostí dotknutých pracovníkov, odsúdili zamestnávateľa za nedeklarovanú prácu. Predovšetkým má pochybnosti o pôsobnosti článku 11 ods. 1 písm. a) a článku 12a ods. 1a nariadenia č. 574/72 a o dôsledkoch nekalého alebo podvodného používania takých potvrdení.

36 Za týchto okolností sa Tribunal de grande instance de Bobigny (Prvostupňový súd Bobigny) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa zachovať účinok spojený s potvrdením E 101, ktoré bolo v súlade s článkom 11 ods. 1 a článkom 12a odsekom 1a [nariadenia č. 574/72] vydané inštitúciou určenou príslušným orgánom členského štátu, ktorého právne predpisy v oblasti sociálneho zabezpečenia sa naďalej uplatňujú na situáciu zamestnanca, aj napriek tomu, že potvrdenie E 101 bolo získané na základe podvodu alebo zneužitia práva právoplatne konštatovaného súdom členského štátu, kde zamestnanec vykonáva alebo má vykonávať svoju činnosť?
2. Bráni v prípade kladnej odpovede na prvú otázku vydanie potvrdení E 101 tomu, aby osoby, ktoré utrpeli škodu v dôsledku konania zamestnávateľa, ktorý sa dopustil podvodu, získali za ňu náhradu bez toho, aby poistenie zamestnancov v systémoch uvedených v potvrdení E 101 bolo spochybnené žalobou o určenie zodpovednosti podanou proti zamestnávateľovi?“

Vec C-37/18

- 37 Vueling zamestnala pána Poignanta 21. apríla 2007 ako druhého pilota na základe pracovnej zmluvy vypracovanej v angličtine, ktorá sa riadila španielskym právom. Dňa 14. júna 2007 bol následne na základe dodatku vyslaný na letisko Roissy – Charles de Gaulle. Toto vyslanie, ktoré malo pôvodne trvať šesť mesiacov, bolo jedenkrát predĺžené o tú istú dobu do 16. júna 2008.
- 38 Pán Poignant listom z 30. mája 2008 podal výpoveď, pričom namietal najmä protiprávnosť svojho zmluvného postavenia z hľadiska francúzskeho práva, a následne túto výpoveď odvolal e-mailom z 2. júna 2008. Dňa 9. júna 2008 vzal na vedomie ukončenie svojej pracovnej zmluvy, pričom opäť namietal túto protiprávnosť.
- 39 Dňa 11. júna 2008 pán Poignant podal na Conseil de prud'hommes de Bobigny (Súd pre pracovnoprávne spory Bobigny, Francúzsko) návrh na prekvalifikovanie svojej výpovede na vzatie na vedomie ukončenia zmluvy s účinkami prepustenia bez skutočného a závažného dôvodu, pričom sa okrem iného domáhal paušálnej náhrady škody z dôvodu nedeklarovanej práce a odškodnenia za neodvádzanie príspevkov do francúzskeho systému sociálneho zabezpečenia za obdobie od 1. júla 2007 do 31. júla 2008.
- 40 Uvedený súd rozsudkom zo 14. apríla 2011 zamietol všetky tieto návrhy. Konštatoval, že Vueling si riadne splnila príslušné administratívne povinnosti okrem iného tým, že si od španielskych orgánov sociálneho zabezpečenia vyžiadala potvrdenia E 101 pre svojich pracovníkov. Uvedený súd tiež poukázal na to, že vyslanie pána Poignanta netrvalo dlhšie ako jeden rok a že nebol vyslaný do Francúzska namiesto inej osoby.
- 41 Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) rozsudkom zo 4. marca 2016 zrušil rozsudok, ktorý vydal Conseil des prud'hommes de Bobigny (Súd pre pracovnoprávne spory Bobigny), pričom sa odvolal na rozsudok Cour de cassation (Kasačný súd) z 11. marca 2014 uvedený v bode 30 tohto rozsudku, a uložil spoločnosti Vueling povinnosť vyplatiť pánovi Poignantovi najmä paušálnu náhradu škody z dôvodu nedeklarovanej práce a odškodnenie za neodvádzanie príspevkov do francúzskeho systému sociálneho zabezpečenia.
- 42 Uvedený súd sa domnieval, že pán Poignant predložil dostatočné dôkazy na preukázanie protiprávnosti svojho zmluvného postavenia z hľadiska francúzskeho práva. Súd najmä poukázal na to, že pán Poignant mal osobné bydlisko vždy vo Francúzsku, hoci v jeho pracovnej zmluve a v dodatku o vyslaní bola ako fiktívne bydlisko uvedená Barcelona. Rovnako na jeho výplatných páskach bola uvedená fiktívna adresa v Barcelone.

- 43 Vueling podala proti rozsudku Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paříž) zo 4. marca 2016 kasačný opravný prostriedok na Cour de cassation (Kasačný súd).
- 44 Uvedený súd sa v rámci skúmania kasačného opravného prostriedku predovšetkým pýta, či sa výklad poskytnutý Súdny dvorom v rozsudku z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff (C-620/15, EU:C:2017:309), ktorý sa týkal sporu, v ktorom boli potvrdenia E 101 vydané na základe článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, uplatní aj v rámci sporu, ktorého predmetom je trestný čin nedeklarovanej práce, a potvrdenia vydané na základe článku 14 ods. 1 písm. a) tohto nariadenia pre pracovníkov, ktorí vykonávajú svoju činnosť v členskom štáte, ktorého sú štátnymi príslušníkmi a na území ktorého má letecká spoločnosť, ktorá ich zamestnáva, pobočku, keď už zo samotného znenia týchto potvrdení je možné vyvodiť, že boli získané alebo použité podvodným spôsobom.
- 45 Uvedený súd má ďalej pochybnosti o tom, či zásada prednosti práva Únie bráni tomu, aby vnútroštátny súd, ktorý je na základe vnútroštátneho práva viazaný právnu silou rozhodnutej veci, ktorú má rozhodnutie vydané v trestnom konaní vo vzťahu k civilnému konaniu, vyvodil dôsledky z rozhodnutia trestného súdu vydaného v rozpore s právom Únie, a v občianskom súdnom konaní uložil zamestnávateľovi povinnosť vyplatiť náhradu škody pracovníkovi len na základe toho, že tento zamestnávateľ bol v trestnom konaní odsúdený za trestný čin nedeklarovanej práce.
- 46 Za týchto okolností sa sociálnoprávny senát Cour de cassation (Kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Uplatní sa výklad článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia [č. 1408/71], ktorý podal [Súdny dvor] vo svojom rozsudku [z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309], na spor týkajúci sa trestného činu nedeklarovanej práce, v ktorom boli vydané potvrdenia E 101 podľa článku 14 ods. 1 písm. a) [tohto nariadenia] na základe článku 11 ods. 1 nariadenia [č. 574/72], zatiaľ čo situácia spadala do pôsobnosti článku 14 ods. 2 písm. a) bodu i) [nariadenia č. 1408/71], pre zamestnancov vykonávajúcich svoju činnosť na území členského štátu, ktorého sú štátnymi príslušníkmi a na území ktorého má pobočku letecká spoločnosť so sídlom v inom členskom štáte, pričom už na prvý pohľad z potvrdenia E 101, ktoré uvádza letisko ako miesto činnosti zamestnanca a leteckú spoločnosť ako zamestnávateľa, možno vyvodiť záver, že bolo získané podvodom?
2. V prípade kladnej odpovede, má sa zásada prednosti práva [Únie] vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny súd, ktorý je na základe vnútroštátneho práva viazaný právnu silou rozhodnutej veci, ktorú má rozhodnutie vydané trestným súdom vo vzťahu k civilnému súdu, vyvodil dôsledky z rozhodnutia trestného súdu vydaného v rozpore s pravidlami práva [Únie] a v civilnom konaní uložil zamestnávateľovi povinnosť nahradiť škodu zamestnancovi výlučne z dôvodu, že tento zamestnávateľ bol odsúdený v trestnom konaní za trestný čin nedeklarovanej práce?“
- 47 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 22. februára 2018 boli veci C-370/17 a C-37/18 spojené na účely písomnej a ústnej časti konania, ako aj vyhlásenia rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke vo veciach C-370/17 a C-37/18

- 48 Prvou otázkou sa vnútroštátne súdy v podstate pýtajú, či sa má článok 11 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 574/72 vykladať v tom zmysle, že súdy členského štátu, ktoré vedú voči zamestnávateľovi konanie na základe skutočností, ktoré by mohli odhaliť podvodné získanie alebo použitie potvrdení E 101 vydaných na základe článku 14 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 vo vzťahu k pracovníkom, ktorí vykonávajú svoju činnosť v tomto členskom štáte, môžu vylúčiť uplatnenie týchto potvrdení.
- 49 Z podkladov, ktoré má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že táto otázka je položená v súvislosti so spormi, v ktorých sa francúzske trestné súdy domnievali, že potvrdenia E 101, ktoré pre palubný personál leteckej spoločnosti so sídlom v Španielsku, konkrétne spoločnosti Vueling, vydala príslušná španielska inštitúcia na základe článku 14 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71, ktorý sa týka vysielania pracovníkov, mali byť vydané podľa článku 14 ods. 2 písm. a) bodu i) tohto nariadenia, ktorý sa týka najmä pracovníkov, ktorí ako členovia palubného personálu spoločnosti uskutočňujúcej medzinárodnú prepravu cestujúcich vykonávajú svoju činnosť na území dvoch alebo viacerých členských štátov a zamestnáva ich pobočka, ktorú si táto spoločnosť zriadila na území iného členského štátu, než je jej štát sídla. Tieto vnútroštátne súdy sa domnievali, že dotknutí pracovníci mali byť na základe druhého uvedeného ustanovenia poistení vo francúzskom systéme sociálneho zabezpečenia, a nie v španielskom systéme sociálneho zabezpečenia. Okrem toho konštatovali, že letecká spoločnosť sa dopustila podvodného konania s cieľom obísť zákonné podmienky vydávania týchto potvrdení alebo sa im vyhnúť.
- 50 V tomto smere treba pripomenúť, že podľa všeobecnej zásady práva Únie sa osoby podliehajúce súdnej právomoci nemôžu podvodne alebo zneužívajúcim spôsobom dovoľávať právnych noriem Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, Altun a i., C-359/16, EU:C:2018:63, body 48 a 49, ako aj citovanú judikatúru).
- 51 Podľa judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa nariadenia č. 1408/71 konštatovanie podvodu, ktorým je postihnuté vystavenie potvrdenia E 101, vychádza zo zbierajúceho sa súboru údajov preukazujúcich súčasnú existenciu jednak objektívneho prvku, ktorý spočíva v skutočnosti, že podmienky požadované na účely získania a použitia takého potvrdenia uvedené v hlave II nariadenia nie sú splnené, a jednak subjektívneho prvku, ktorý zodpovedá úmyslu dotknutých osôb obísť podmienky vydania uvedeného potvrdenia alebo sa im vyhnúť s cieľom získať výhodu, ktorá je s ním spojená (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, Altun a i., C-359/16, EU:C:2018:63, body 50 až 52).
- 52 Dôkaz o podvodnom získaní potvrdenia E 101 tak môže vyplývať z úmyselného konania, akým je nepravdivý opis skutočnej situácie pracovníka alebo podniku, ktorý tohto pracovníka zamestnáva, alebo z úmyselného opomenutia, akým je neuvedenie relevantnej informácie s cieľom vyhnúť sa podmienkam uplatnenia článku 14 ods. 1 písm. a) tohto nariadenia (rozsudok zo 6. februára 2018, Altun a i., C-359/16, EU:C:2018:63, bod 53).
- 53 V tejto súvislosti, pokiaľ ide po prvé o objektívny prvok požadovaný na účely konštatovania existencie podvodu, treba pripomenúť, že potvrdenia E 101, ktoré sú predmetom sporu vo veci samej, vydala príslušná španielska inštitúcia na základe článku 14 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71, pričom podľa tohto ustanovenia vyslaní pracovníci naďalej podliehajú právnym predpisom členského štátu, v ktorom má sídlo ich zamestnávateľ.

- 54 Podľa článku 14 ods. 2 písm. a) bodu i) nariadenia č. 1408/71, na ktorý sa odvolávajú vnútroštátne súdy, však osoba, ktorá je členom palubného personálu leteckej spoločnosti prevádzkujúcej medzinárodné lety a ktorú zamestnáva pobočka alebo stále zastúpenie tejto spoločnosti na území iného členského štátu, než je štát sídla podniku, podlieha právnym predpisom členského štátu, na území ktorého sa táto pobočka alebo stále zastúpenie nachádza.
- 55 Na uplatnenie tohto ustanovenia je teda potrebné splnenie dvoch kumulatívnych podmienok, a to na jednej strane, aby dotknutá letecká spoločnosť mala pobočku alebo stále zastúpenie v inom členskom štáte, než je štát jej sídla, a na druhej strane, aby tento subjekt zamestnával dotknutú osobu.
- 56 Pokiaľ ide o prvú podmienku, ako v podstate zdôraznil generálny advokát v bodoch 139 až 142 svojich návrhov, pojmy „pobočka“ a „stále zastúpenie“ nie sú vymedzené v nariadení č. 1408/71, ktoré v tomto smere neodkazuje ani na právne predpisy členských štátov, preto sa musia vykladať autonómne. V súlade s rovnakými alebo podobnými pojmi uvedenými v ďalších ustanoveniach práva Únie ich treba chápať v tom zmysle, že ide o určitý druh vedľajšej prevádzkarne, ktorá sa vyznačuje stabilitou a sústavnosťou s cieľom vykonávať skutočnú hospodársku činnosť a na tento účel má organizované vecné a ľudské zdroje a je do určitej miery nezávislá od hlavnej prevádzkarne (pozri analogicky rozsudky z 30. novembra 1995, Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411 ods. 28, a z 11. apríla 2019, Ryanair, C-464/18, EU:C:2019:311, bod 33).
- 57 Pokiaľ ide o druhú podmienku, z judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa určovania rozhodného práva v oblasti individuálnych pracovných zmlúv v zmysle článku 19 ods. 2 písm. a) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) vyplýva, že pracovnoprávny vzťah palubného personálu leteckej spoločnosti má významnú väzbu na miesto, kde tento personál vykonáva v zásade povinnosti voči svojmu zamestnávateľovi. Toto miesto zodpovedá miestu, kde personál vykonáva svoje úlohy v oblasti dopravy, kam sa vracia po vykonaní úloh, kde dostáva pokyny k svojim úlohám a organizuje svoju prácu, ako aj miestu, kde sa nachádzajú jeho pracovné nástroje, pričom toto miesto sa môže zhodovať s jeho domácou základňou (pozri analogicky rozsudok zo 14. septembra 2017, Nogueira a i., C-168/16 a C-169/16, EU:C:2017:688, body 60, 63, 69, 73 a 77).
- 58 V prejednávanej veci však z podkladov predložených Súdnemu dvoru podľa všetkého na jednej strane vyplýva, že Vueling mala v období, ktoré je predmetom sporu vo veci samej, na letisku Roissy – Charles de Gaulle prevádzkovú základňu v zmysle vnútroštátneho práva, ktorá mohla predstavovať pobočku alebo stále zastúpenie v zmysle článku 14 ods. 2 písm. a) bodu i) nariadenia č. 1408/71, lebo táto spoločnosť vykonávala stabilne a sústavne činnosť leteckej prepravy z priestorov a zariadení, ktoré predstavovali prevádzkovú základňu, za ktorú bol zodpovedný obchodný riaditeľ, a teda podľa všetkého mala istú mieru nezávislosti. Na druhej strane z tých istých skutočností vyplýva aj to, že dotknutý palubný personál zamestnával tento subjekt v zmysle uvedeného ustanovenia, lebo išlo o miesto, kde tento personál v zásade vykonával svoje povinnosti voči zamestnávateľovi v zmysle predchádzajúceho bodu.
- 59 Čo sa týka po druhé subjektívneho prvku podvodu, zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že samotná Vueling predložila Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) informatívny dokument, v ktorom bolo jasne vysvetlené, že na pracovníkov pridelených subjektu, ktorý vo Francúzsku vlastní ich zamestnávateľ, sa vzťahuje francúzsky systém sociálneho zabezpečenia. Z toho istého spisu navyše podľa všetkého vyplýva, že Vueling uviedla ako bydlisko veľkej časti dotknutých pracovníkov adresu svojho sídla v Španielsku, hoci väčšina z nich nikdy nežila v tomto členskom štáte a bývali vo Francúzsku.
- 60 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy mohli príslušné francúzske inštitúcie a súdy rozumne dospieť k záveru, že majú k dispozícii konkrétne dôkazy o tom, že sporné potvrdenia E 101, ktoré vydala príslušná španielska inštitúcia na základe článku 14 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71, Vueling

získala alebo použila podvodným spôsobom, lebo na jej dotknutý palubný personál sa v skutočnosti vzťahovalo osobitné ustanovenie článku 14 ods. 2 písm. a) bodu i) tohto nariadenia, a teda mal byť poistený vo francúzskom systéme sociálneho zabezpečenia.

- 61 Existencia takých dôkazov, o aké ide v spore vo veci samej, však sama osebe nepostačuje na to, aby príslušná inštitúcia členského štátu, ktorý hostí dotknutých pracovníkov, alebo vnútroštátne súdy tohto členského štátu právoplatne konštatovali existenciu podvodu a vylúčili uplatnenie dotknutých potvrdení E 101.
- 62 V tomto smere treba pripomenúť, že podľa zásady lojálnej spolupráce zakotvanej v článku 4 ods. 3 ZEÚ, z ktorej vyplýva aj zásada vzájomnej dôvery, je potvrdenie E 101 v tom zmysle, že má aj uľahčiť voľný pohyb pracovníkov a slobodné poskytovanie služieb, podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v zásade záväzná pre príslušnú inštitúciu a pre súdy hostiteľského členského štátu, lebo vytvára domnienku riadneho poistenia dotknutého pracovníka v systéme sociálneho zabezpečenia členského štátu, ktorého príslušná inštitúcia vydala toto potvrdenie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, Altun a i., C-359/16, EU:C:2018:63, body 35 až 40, ako aj analogicky rozsudok zo 6. septembra 2018, Alpenrind a i., C-527/16, EU:C:2018:669, bod 47).
- 63 Preto pokiaľ nie je potvrdenie E 101 zrušené alebo vyhlásené za neplatné, príslušná inštitúcia a súdy hostiteľského členského štátu musia brať do úvahy skutočnosť, že na tohto pracovníka sa už vzťahuje právna úprava sociálneho zabezpečenia členského štátu, ktorého príslušná inštitúcia vydala potvrdenie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, Altun a i., C-359/16, EU:C:2018:63, bod 41).
- 64 Zo zásady lojálnej spolupráce však vyplýva, že keď príslušná inštitúcia hostiteľského členského štátu vyjadří v rámci postupu upraveného v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 pochybnosti o správnosti skutočností, na základe ktorých bolo vystavené potvrdenie E 101, a teda o údajoch, ktoré sú v ňom uvedené, príslušnej inštitúcii členského štátu, ktorá vydala toto potvrdenie E 101, prináleží zvážiť dôvodnosť vydania potvrdenia, prípadne ho zrušiť (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, Altun a i., C-359/16, EU:C:2018:63, body 42 a 43).
- 65 Podľa tohto ustanovenia v prípade, že dotknuté inštitúcie nedospeli k dohode najmä v otázke posúdenia skutkových okolností súvisiacich s osobitnou situáciou a v dôsledku toho ani v otázke voľby relevantného ustanovenia nariadenia č. 1408/71 na účely určenia uplatniteľnej právnej úpravy v oblasti sociálneho zabezpečenia, majú právo obrátiť sa na správnu komisiu uvedenú v článku 80 tohto nariadenia s cieľom zosúladiť svoje stanoviská (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, Altun a i., C-359/16, EU:C:2018:63, bod 44).
- 66 Práve v súvislosti s podozrením z podvodu je však uplatnenie postupu, ktorý je upravený v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71, pred prípadným právoplatným konštatovaním podvodu príslušnými orgánmi hostiteľského členského štátu mimoriadne dôležité, lebo vďaka nemu môže príslušná inštitúcia členského štátu, ktorá potvrdenie vydala, a inštitúcia hostiteľského členského štátu nadviazať dialóg a úzko spolupracovať, pričom pomocou vyšetrovacích právomocí, ktoré majú na základe vnútroštátneho práva, overia a zhromaždia všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, ktoré môžu vyvrátiť alebo, naopak, potvrdiť pochybnosti príslušnej inštitúcii hostiteľského členského štátu v súvislosti s okolnosťami vydania príslušných potvrdení E 101.
- 67 Taký postup rovnako vďaka tomu, že umožňuje v ranom štádiu zapojenie príslušnej inštitúcii členského štátu, kde bolo potvrdenie vydané, dáva tejto inštitúcii možnosť kontradiktórne uplatniť svoje stanovisko k prípadným konkrétnym dôkazom podvodu, ktoré predložila príslušná inštitúcia hostiteľského členského štátu, a tým dosiahnuť, aby v prípade potreby vyhlásila za neplatné alebo zrušila dotknuté potvrdenia E 101, pokiaľ by dospela k záveru, že tieto dôkazy skutočne preukazujú podvodné získanie alebo použitie potvrdení.

- 68 V tomto smere treba poukázať najmä na to, že keby príslušná inštitúcia hostiteľského členského štátu mohla len na základe konkrétnych dôkazov existencie podvodu jednostranne vylúčiť uplatnenie potvrdení E 101 vydaných príslušnou inštitúciou iného členského štátu napriek tomu, že v tomto štádiu nie je možné právoplatne konštatovať podvod v dôsledku toho, že do postupu nebola zapojená inštitúcia, ktorá potvrdenia vydala, a že sa neuskutočnilo dôkladné preskúmanie relevantných okolností ich vydania, hrozilo by, že príspevky do systému sociálneho zabezpečenia hostiteľského členského štátu by boli v rozpore so zásadou jedinečnosti uplatniteľného vnútroštátneho práva, ktorú zakotvuje hlava II nariadenia č. 1408/71 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, Altun a i., C-359/16, EU:C:2018:63, bod 29), splatné napriek tomu, že už boli za tých istých pracovníkov odvedené do systému sociálneho zabezpečenia členského štátu, ktorého vnútroštátna právna úprava sa uplatní podľa týchto potvrdení.
- 69 Keby sa okrem toho neskôr ukázalo, že príspevky boli neoprávnene zaplatené do systému sociálneho zabezpečenia posledného uvedeného členského štátu, hrozilo by, že nebude možné vrátenie týchto príspevkov, napríklad z takého dôvodu ako v prejednávanej veci, t. j. v dôsledku pravidiel premlčania platných v uvedenom členskom štáte, hoci by nakoniec nebol zistený nijaký podvod.
- 70 Zároveň by z neuplatnenia postupu stanoveného v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 mohlo vyplývať riziko, že na dotknutých pracovníkov sa budú vzťahovať systémy sociálneho zabezpečenia viacerých členských štátov so všetkými komplikáciami, ktoré taký súbeh môže priniesť, čo by narušalo poistenie zamestnancov iba v jednom systéme sociálneho zabezpečenia v súlade so zásadou jedinečnosti uplatniteľného vnútroštátneho práva, ako aj predvídateľnosť uplatniteľného systému, a teda sociálneho zabezpečenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 25).
- 71 Tento postup je teda nevyhnutným predpokladom na určenie, či sú splnené podmienky existencie podvodu, a teda aj na vyvodenie užitočných záverov, pokiaľ ide o platnosť predmetných potvrdení E 101 a právnu úpravu sociálneho zabezpečenia, ktorá sa uplatní na dotknutých pracovníkov.
- 72 Z toho vyplýva, že na základe existencie konkrétnych dôkazov, ktoré umožňujú domnievať sa, že potvrdenia E 101 boli získané alebo použité podvodným spôsobom, príslušná inštitúcia hostiteľského členského štátu jednostranne nekonštatuje existenciu podvodu a nevylúči uplatnenie týchto potvrdení, ale urýchlene začne postup upravený v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71, aby inštitúcia, ktorá tieto potvrdenia vydala a na ktorú sa obrátila inštitúcia hostiteľského členského štátu, v primeranej lehote na základe zásady lojálnej spolupráce prehodnotila, či je vydanie uvedených potvrdení dôvodné z hľadiska týchto dôkazov, a prípadne ich vyhlásila za neplatné alebo zrušila, ako vyplýva z judikatúry pripomenutej v bode 64 tohto rozsudku (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, Altun a i., C-359/16, EU:C:2018:63, bod 54).
- 73 V tejto súvislosti keď súd hostiteľského členského štátu vedie konanie voči zamestnávateľovi, ktorý je podozrivý z toho, že podvodným spôsobom získal alebo použil potvrdenia E 101, nemôže nezohľadniť postup upravený v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 a jeho výsledok (pozri analogicky rozsudok z 11. júla 2018, Komisia/Belgicko, C-356/15, EU:C:2018:555, body 96 až 105).
- 74 V tomto smere treba pripomenúť, že podľa článku 288 druhého odseku ZFEÚ je nariadenie, akým je to č. 1408/71, záväzné vo svojej celistvosti a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Okrem toho zásada prednosti práva Únie, ktorá zakotvuje prednostné postavenie práva Únie pred právom členských štátov, ukladá všetkým orgánom členských štátov povinnosť zaručiť plný účinok rôznych pravidiel Únie, pričom právo členských štátov nemôže ovplyvniť účinok priznaný týmto rôznym pravidlám na území uvedených štátov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. júna 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, body 53 a 54, ako aj citovanú judikatúru).

- 75 Ak by sa pripustilo, že súd hostiteľského členského štátu, na ktorý by podal návrh orgán činný v trestnom konaní, príslušná inštitúcia tohto členského štátu alebo iná osoba, môže vyhlásiť potvrdenie E 101 za neplatné len na základe toho, že existujú konkrétne dôkazy umožňujúce preukázať, že toto potvrdenie bolo získané alebo použité podvodným spôsobom, bez ohľadu na začatie a priebeh postupu upraveného v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71, z neho vyplývajúci systém založený na lojálnej spolupráci medzi príslušnými inštitúciami členských štátov by mohol byť spochybnený (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. apríla 2017, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 47, ako aj zo 6. septembra 2018, *Alpenrind a i.*, C-527/16, EU:C:2018:669, bod 46). V prípade podozrenia z podvodu by nebol teda zohľadnený mimoriadny význam uplatnenia tohto postupu, ktorý je zdôraznený v bodoch 66 a 67 tohto rozsudku.
- 76 Okrem toho začatie postupu upraveného v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 by mohlo inštitúciu, ktorá vydala potvrdenia E 101, priviesť k tomu, že by vyhlásila tieto potvrdenia za neplatné alebo by ich zrušila, takže ako generálny advokát zdôraznil v bode 86 svojich návrhov, tento postup môže prípadne prispieť k hospodárnosti konania, lebo podanie návrhu na súdy hostiteľského členského štátu sa môže v dôsledku neho ukázať ako zbytočné.
- 77 Takže len ak príslušná inštitúcia hostiteľského členského štátu začne tento postup a inštitúcia, ktorá vydala potvrdenia E 101, nepreskúma dôvodnosť vydania týchto potvrdení a v primeranej lehote nezaujme stanovisko k návrhu, ktorý v tomto smere podala príslušná inštitúcia hostiteľského členského štátu, môžu byť v rámci súdneho konania uplatnené konkrétne dôkazy, na základe ktorých je možné domnievať sa, že tieto potvrdenia boli získané alebo použité podvodným spôsobom, s cieľom dosiahnuť, aby súd hostiteľského členského štátu vylúčil uplatnenie potvrdení, ale pod podmienkou, že osoby, ktorým sa v rámci takeého konania vytýka, že tieto potvrdenia získali alebo použili podvodným spôsobom, majú možnosť vyvrátiť skutočnosti, na ktorých je toto konanie založené, pri zachovaní záruk vyplývajúcich z práva na spravodlivé súdne konanie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, *Altun a i.*, C-359/16, EU:C:2018:63, body 54 až 56).
- 78 Súd hostiteľského členského štátu teda môže vylúčiť uplatnenie potvrdení E 101 v rámci takeého súdneho konania len vtedy, ak sú splnené dve kumulatívne podmienky, a to na jednej strane, že príslušná inštitúcia tohto členského štátu sa urýchlene obrátila na inštitúciu, ktorá tieto potvrdenia vydala, so žiadosťou o preskúmanie dôvodnosti vystavenia týchto potvrdení, tá však toto preskúmanie z hľadiska skutočností, ktoré jej oznámila uvedená inštitúcia, neuskutočnila a v primeranej lehote nezaujala stanovisko k tejto žiadosti, pričom prípadne by mohla uvedené potvrdenia vyhlásiť za neplatné alebo zrušiť, a na druhej strane, že na základe týchto skutočností môže súd pri zachovaní záruk vyplývajúcich z práva na spravodlivé súdne konanie konštatovať, že predmetné potvrdenia boli získané alebo použité podvodným spôsobom (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. februára 2018, *Altun a i.*, C-359/16, EU:C:2018:63, bod 61).
- 79 Z toho vyplýva, že súd hostiteľského členského štátu, ktorý prejednáva otázku platnosti potvrdení E 101, musí najprv preskúmať, či príslušná inštitúcia hostiteľského členského štátu začala pred podaním návrhu na súd postup upravený v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 prostredníctvom žiadosti o preskúmanie a zrušenie týchto potvrdení predloženej inštitúcii, ktorá potvrdenia vydala, a ak to tak nie je, musí pomocou všetkých dostupných právnych prostriedkov zabezpečiť, aby príslušná inštitúcia hostiteľského členského štátu tento postup začala.
- 80 V dôsledku toho súd hostiteľského členského štátu, ktorý vedie konanie voči zamestnávateľovi na základe skutočností, ktoré by mohli odhaliť podvodné získanie alebo použitie potvrdení E 101, môže právoplatne konštatovať podvod a vylúčiť uplatnenie týchto potvrdení len vtedy, ak po prípadnom prerušení súdneho konania v súlade s vnútroštátnym právom zistí, že inštitúcia, ktorá potvrdenia E 101 vydala, po urýchlenom začatí postupu upraveného v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 nepreskúmala tieto potvrdenia a v primeranej lehote nezaujala stanovisko ku skutočnostiam predloženým príslušnou inštitúciou hostiteľského členského štátu, pričom mohla v prípade potreby vyhlásiť tieto potvrdenia za neplatné alebo ich zrušiť.

- 81 Len taký výklad môže zaručiť potrebný účinok postupu upraveného v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71, lebo zabezpečí, že príslušné inštitúcie dotknutých členských štátov urýchlene nadviažu dialóg, ktorý je predmetom tohto postupu, aby súd hostiteľského členského štátu v prípade potreby v rámci konania, ktoré bude viesť, mal k dispozícii všetky údaje potrebné na preukázanie prípadného podvodu, pričom zároveň inštitúcie vydávajúce potvrdenia E 101 podnieti k tomu, aby v primeranej lehote odpovedali na žiadosť o preskúmanie a zrušenie týchto potvrdení, lebo po uplynutí tejto lehoty súd vylúči ich uplatnenie.
- 82 V prejednávanej veci však zo spisov, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) v rozsudku z 31. januára 2012 konštatoval existenciu podvodu a vylúčil uplatnenie potvrdení E 101, ktoré sú predmetom sporu vo veci samej, ešte pred začatím postupu upraveného v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 a od 1. mája 2010 v článku 76 ods. 6 nariadenia č. 883/2004, ktorého podmienky uplatňovania stanovuje článok 5 nariadenia č. 987/2009, pričom ani najprv nezistoval, či sa uvedený postup začal, aby španielska inštitúcia, ktorá vydala potvrdenia, mohla preskúmať tieto potvrdenia a prípadne ich vyhlásiť za neplatné alebo zrušiť.
- 83 Je totiž nesporné, že príslušná inštitúcia členského štátu, do ktorého boli dotknutí pracovníci vyslaní, t. j. URSSAF, oznámila španielskej inštitúcii, ktorá vydala potvrdenia, skutočnosti týkajúce sa podvodu zistené inšpekciou práce s cieľom dosiahnuť, aby táto inštitúcia vyhlásila sporné potvrdenia E 101 za neplatné alebo ich zrušila, až listom zo 4. apríla 2012, t. j. po vyhlásení uvedeného rozsudku Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž), ktorý bol zaslaný približne štyri roky po tom, čo inšpekcia práce 28. mája 2008 vypracovala zápisnicu vo veci nedeklarovanej práce voči spoločnosti Vueling.
- 84 Navyše aj keď postup upravený v článku 76 ods. 6 nariadenia č. 883/2004 a v článku 5 nariadenia č. 987/2009, ktoré bolo v tom čase v platnosti, už prebiehal, keď Cour de cassation (Kasačný súd) 11. marca 2014 zamietol kasačný opravný prostriedok podaný proti rozsudku Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž), je nesporné, že Cour de cassation (Kasačný súd) rozhodol bez toho, aby sa informoval o stave dialógu medzi španielskou inštitúciou, ktorá vydala potvrdenia, a príslušnou francúzskou inštitúciou alebo aby počkal na výsledok tohto postupu.
- 85 V tomto smere je pravda, že španielska inštitúcia, ktorá vydala potvrdenia, nespracovala žiadosť o preskúmanie a o zrušenie podanú príslušnou francúzskou inštitúciou s potrebnou rýchlou, lebo jej odpoveď na túto žiadosť viac ako dva roky po jej podaní nemožno považovať za odpoveď v primeranej lehote najmä vzhľadom na to, čo bolo v hre pre dotknuté osoby, a na povahu otázok, ktoré sa mali preskúmať. Nič to však nemení na tom, že samotná druhá uvedená inštitúcia podala žiadosť na prvú uvedenú inštitúciu oneskorene, konkrétne približne štyri roky po tom, čo príslušná francúzska inštitúcia získala dôkazy, ktoré naznačovali existenciu podvodu.
- 86 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku položenú vo veciach C-370/17 a C-37/18 odpovedať tak, že článok 11 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 574/72 sa má vykladať v tom zmysle, že súdy členského štátu, ktoré vedú konanie voči zamestnávateľovi na základe skutočností, ktoré by mohli odhaliť podvodné získanie alebo použitie potvrdení E 101 vydaných podľa článku 14 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 vo vzťahu k pracovníkom vykonávajúcim činnosť v tomto členskom štáte, môžu konštatovať podvod a v dôsledku toho vylúčiť uplatnenie týchto potvrdení až vtedy, keď overia:
- na jednej strane, že sa urýchlene začal postup upravený v článku 84a ods. 3 tohto nariadenia a príslušná inštitúcia členského štátu, kde boli potvrdenia vydané, mala možnosť preskúmať dôvodnosť vystavenia týchto potvrdení z hľadiska konkrétnych dôkazov predložených príslušnou inštitúciou hostiteľského členského štátu, na základe ktorých sa možno domnievať, že tieto potvrdenia boli získané alebo použité podvodným spôsobom, a

- na druhej strane, že príslušná inštitúcia členského štátu, kde boli potvrdenia vydané, také preskúmanie neuskutočnila a v primeranej lehote nezaujala stanovisko k týmto dôkazom, pričom by prípadne predmetné potvrdenia vyhlásila za neplatné alebo zrušila.

O druhej otázke vo veciach C-370/17 a C-37/18

- 87 Druhou otázkou sa vnútroštátne sudy v podstate pýtajú, či sa článok 11 ods. 1 nariadenia č. 574/72 a zásada prednosti práva Únie majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ je zamestnávateľ v hostiteľskom členskom štáte odsúdený v trestnom konaní na základe právoplatného konštatovania podvodu, ktorého sa dopustil v rozpore s týmto právom, bránia tomu, aby civilný súd tohto členského štátu viazaný vnútroštátnou právnou zásadou právnej sily rozhodnutej veci, ktorú má rozhodnutie vydané v trestnom konaní vo vzťahu k civilnému konaniu, uložil tomuto zamestnávateľovi len na základe toho, že bol odsúdený v trestnom konaní, povinnosť vyplatiť náhradu škody pracovníkom alebo dôchodkovej inštitúcii tohto členského štátu, ktorí sa stali obeťami tohto podvodu.
- 88 Na úvod je v tomto smere potrebné pripomenúť dôležitosť zásady právnej sily rozhodnutej veci tak v právnom poriadku Únie, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Na to, aby sa zabezpečila tak stabilita práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti, je dôležité, aby nebolo možné napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali konečnými po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených na tieto opravné prostriedky (rozsudky zo 6. októbra 2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 28; z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 52, ako aj z 11. septembra 2019, Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, bod 26).
- 89 Právo Únie teda vnútroštátnemu súdu neukladá povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesné normy, na základe ktorých nadobúda súdne rozhodnutie právoplatnosť, napriek tomu, že by sa tým umožnila náprava vnútroštátnej situácie nezlučiteľnej s týmto právom (rozsudky zo 6. októbra 2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 29; z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 53, ako aj z 11. septembra 2019, Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, bod 27).
- 90 Právo Únie si teda v zásade nevyžaduje zrušenie rozhodnutia súdneho orgánu z dôvodu zohľadnenia výkladu príslušného ustanovenia tohto práva, ktorý prijal Súdny dvor, keď už dané rozhodnutie nadobudlo právnu silu rozhodnutej veci (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 38; z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 54, ako aj z 11. septembra 2019, Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, bod 28).
- 91 Ak neexistuje právna úprava Únie v predmetnej oblasti, podmienky vykonávania zásady právnej sily rozhodnutej veci musí stanoviť vnútroštátny právny poriadok v súlade so zásadou procesnej autonómie členských štátov. Tieto pravidlá však nesmú byť menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné vnútroštátne konania (zásada ekvivalencie) ani nesmú byť naformulované tak, aby v praxi spôsobili nemožnosť alebo nadmerné sťaženie výkonu práv uznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity) (rozsudok z 3. septembra 2009, Fallimento Olimpclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 24 a citovaná judikatúra).
- 92 V prejednávanej veci vzniká otázka, či je v súlade so zásadou efektivity výkladu v príslušnom vnútroštátnom práve zásada právnej sily rozhodnutej veci, ktorú má rozhodnutie vydané v trestnom konaní vo vzťahu k civilnému konaniu a podľa ktorej civilný súd rozhodujúci o tých istých skutkových okolnostiach ako trestný súd nemôže spochybníť nielen odsúdenie dotknutého zamestnávateľa v trestnom konaní ako také, ale ani skutkové zistenia, právnu kvalifikáciu a výklad, ktoré prijal trestný súd, a to ani v prípade, že k nim uvedený súd dospel v rozpore s právom Únie, lebo pred definitívnym konštatovaním podvodu a z neho plynúcim vylúčením uplatnenia príslušných potvrdení E 101 nezisťoval, či sa začal a ako prebiehal dialóg stanovený v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71.

- 93 V tejto súvislosti už Súdny dvor rozhodol, že sa každý prípad, v ktorom sa vynára otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje alebo nadmerne sťažuje uplatňovanie práva Únie, musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, priebeh konania a jeho osobitosti na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov. Na tento účel treba v prípade potreby vziať do úvahy základné zásady vnútroštátneho súdneho systému, akými sú ochrana práva na obhajobu, zásada právnej istoty a zásada riadneho priebehu konania (rozsudok z 3. septembra 2009, Fallimento Olimpclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 27 a citovaná judikatúra).
- 94 V prejednávanych veciach treba konštatovať, že výklad zásady právnej sily rozhodnutej veci uvedený v bode 92 tohto rozsudku nielenže bráni tomu, aby bolo spochybnené rozhodnutie trestného súdu, ktoré nadobudlo právnu silu rozhodnutej veci, hoci toto rozhodnutie obsahuje porušenie práva Únie, ale zároveň v rámci občianskeho súdneho konania, ktorého predmetom sú tie isté skutočnosti, bráni akémukoľvek konštatovaniu, ktoré sa týka toho istého základného spoločného bodu rozhodnutia trestného súdu, ktoré nadobudlo právnu silu rozhodnutej veci (pozri analogicky rozsudok z 3. septembra 2009, Fallimento Olimpclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 29).
- 95 Taký výklad zásady právnej sily rozhodnutej veci by teda viedol k tomu, že keby sa rozhodnutie trestného súdu, ktoré sa stalo konečným, zakladalo na konštatovaní podvodu, ktoré tento súd vykonal bez prihliadnutia na dialóg upravený v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71, ako aj na výklade ustanovení týkajúcich sa záväznosti potvrdení E 101, ktorý by bol v rozpore s právom Únie, toto právo by sa nesprávne uplatňovalo v každom rozhodnutí civilných súdov, ktoré by sa týkalo rovnakých skutočností, a toto konštatovanie a výklad skutkových okolností v rozpore s právom by nebolo možné opraviť (pozri analogicky rozsudok z 3. septembra 2009, Fallimento Olimpclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 30).
- 96 Za týchto okolností treba prijať záver, že takéto prekážky účinného uplatňovania ustanovení práva Únie v súvislosti s týmto konaním, ako aj so záväznosťou potvrdení E 101 nemožno primerane odôvodniť zásadou právnej istoty, a preto ich treba považovať za prekážky, ktoré sú v rozpore so zásadou efektivity (pozri analogicky rozsudok z 3. septembra 2009, Fallimento Olimpclub, C-2/08, EU:C:2009:506, bod 31).
- 97 V prejednávanej veci z toho vyplýva, že vzhľadom na judikatúru pripomenutú v bodoch 88 až 90 tohto rozsudku síce rozsudok trestných súdov hostiteľského členského štátu odsudzujúci Vueling, ktorý nadobudol právnu silu rozhodnutej veci, nemôže byť spochybnený napriek tomu, že je nezlučiteľný s právom Únie, zároveň však tento rozsudok, definitívne konštatovanie podvodu a právny výklad uskutočnený v rozpore s týmto právom, z ktorých odsúdenie spoločnosti Vueling vychádza, neumožňujú civilným súdom tohto členského štátu vyhovieť žalobám o náhradu škody, ktoré podajú pracovníci alebo dôchodková inštitúcia uvedeného členského štátu, ktorí boli poškodení konaním tejto spoločnosti.
- 98 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku vo veciach C-370/17 a C-37/18 odpovedať tak, že článok 11 ods. 1 nariadenia č. 574/72 a zásada prednosti práva Únie sa majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ je zamestnávateľ v hostiteľskom členskom štáte odsúdený v trestnom konaní na základe právoplatného konštatovania podvodu, ktorého sa dopustil v rozpore s týmto právom, bránia tomu, aby civilný súd tohto členského štátu viazaný vnútroštátnou právnou zásadou právnej sily rozhodnutej veci, ktorú má rozhodnutie vydané v trestnom konaní vo vzťahu k civilnému konaniu, uložil tomuto zamestnávateľovi len na základe toho, že bol odsúdený v trestnom konaní, povinnosť vyplatiť náhradu škody pracovníkom alebo dôchodkovej inštitúcii tohto členského štátu, ktorí sa stali obeťami tohto podvodu.

O trovách

- ⁹⁹ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, o trovách konania rozhodnú tieto vnútroštátne súdy. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 11 ods. 1 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996, zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 z 13. apríla 2005, sa má vykladať v tom zmysle, že súdy členského štátu, ktoré vedú konanie voči zamestnávateľovi na základe skutočností, ktoré by mohli odhaliť podvodné získanie alebo použitie potvrdení E 101 vydaných podľa článku 14 ods. 1 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením č. 118/97, zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 z 31. marca 2004, vo vzťahu k pracovníkom vykonávajúcim činnosť v tomto členskom štáte môžu konštatovať podvod a v dôsledku toho vylúčiť uplatnenie týchto potvrdení až vtedy, keď overia:
 - na jednej strane, že sa urýchlene začal postup upravený v článku 84a ods. 3 tohto nariadenia a príslušná inštitúcia členského štátu, kde boli potvrdenia vydané, mala možnosť preskúmať dôvodnosť vystavenia týchto potvrdení z hľadiska konkrétnych dôkazov predložených príslušnou inštitúciou hostiteľského členského štátu, na základe ktorých sa možno domnievať, že tieto potvrdenia boli získané alebo použité podvodným spôsobom, a
 - na druhej strane, že príslušná inštitúcia členského štátu, kde boli potvrdenia vydané, také preskúmanie neuskutočnila a v primeranej lehote nezaujala stanovisko k týmto dôkazom, pričom by prípadne predmetné potvrdenia vyhlásila za neplatné alebo zrušila.
2. Článok 11 ods. 1 nariadenia č. 574/72 v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením č. 118/97, zmeneného nariadením č. 647/2005, a zásada prednosti práva Únie sa majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ je zamestnávateľ v hostiteľskom členskom štáte odsúdený v trestnom konaní na základe právoplatného konštatovania podvodu, ktorého sa dopustil v rozpore s týmto právom, bránia tomu, aby civilný súd tohto členského štátu viazaný vnútroštátnou právnou zásadou právnej sily rozhodnutej veci, ktorú má rozhodnutie vydané v trestnom konaní vo vzťahu k civilnému konaniu, uložil tomuto zamestnávateľovi len na základe toho, že bol odsúdený v trestnom konaní, povinnosť vyplatiť náhradu škody pracovníkom alebo dôchodkovej inštitúcii tohto členského štátu, ktorí sa stali obeťami tohto podvodu.

Podpisy